

На основу одлуке Наставно-научног већа Факултета о изменама и допунама Правилника о наставној делатности, методологији доделе ЕСПБ бодова, вредновању предиспитних обавеза студената и облицима провере знања студената, број VI-4/26-3/2 од 12.02.2009. године, сачињен је пречишћени текст Правилника, кога чине:

1. Правилник о наставној делатности, методологији доделе ЕСПБ бодова, вредновању предиспитних обавеза студената и облицима провере знања студената, број VI-4/19-4/8 од 27.05.2008. године;
2. Одлука Наставно-научног већа Факултета о изменама и допунама Правилника о наставној делатности, методологији доделе ЕСПБ бодова, вредновању предиспитних обавеза студената и облицима провере знања студената, број VI-4/26-3/2 од 12.02.2009. године.

Пречишћени текст гласи:

ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОЈ ДЕЛАТНОСТИ, МЕТОДОЛОГИЈИ ДОДЕЛЕ ЕСПБ БОДОВА, ВРЕДНОВАЊУ ПРЕДИСПИТНИХ ОБАВЕЗА СТУДЕНАТА И ОБЛИЦИМА ПРОВЕРЕ ЗНАЊА СТУДЕНАТА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником одређују се облици остваривања наставе и начини, облици и обим вредновања предиспитних обавеза и других видова ангажовања студената кроз акумулацију поена током похађања наставе на студијама I и II степена на Техничком факултету у Бору (у даљем тексту: Факултет).

Члан 2.

У оквиру своје матичне – образовне делатности, Факултет обавља основне, дипломске и докторске студије, као и посебне облике студија - курсеве за иновацију знања, стално (континуално) стручно образовање и усавршавање, семинаре и слично.

Члан 3.

Организационе јединице које обављају наставно-образовну делатност су:

1. Катедра за катедра за подземну експлатацију лежишта минералних сировина;
2. Катедра за површинску експлатацију лежишта минералних сировина;
3. Катедра за минералне и рециклажне технологије;
4. Катедра за металуршко инжењерство;
5. Катедра за прерађивачку металургију;
6. Катедра за хемију и хемијску технологију;
7. Катедра за инжењерство заштите животне средине;
8. Катедра за менаџмент;

II ОБЛИЦИ ОСТВАРИВАЊА АКТИВНЕ НАСТАВЕ

Члан 4.

Укупно ангажовање студената на савладавању студијског програма састоји се од:

- A) активне наставе
- Б) самосталног рада студента
- В) колоквијума
- Г) испита
- Д) израде завршног рада
- Ђ) добровољног рада у локалној заједници и других активности

Активна настава остварује се кроз следеће облике: предавања, вежбе, консултације, стручну праксу, учешће студената у стручном и научном раду, менторски рад и друге сличне облике.

Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према распореду утврђеном годишњим програмом рада у настави

Факултет је у обавези да најкасније три дана пре почетка семестра утврди тачан распоред одржавања наставе који садржи податке о: нивоу и врсти студија, години студија, предметима, наставницима и сарадницима који изводе наставу, времену и месту одржавања наставе и друге податке о настави који су потребни да би студент могао уредно похађати наставу и извршавати своје обавезе предвиђене студијским програмом.

Распоред из става 2. овог члана се објављује на Интернет страници Факултета и огласним таблама Факултета.

Члан 5.

Предавања су део наставе на Факултету на којима наставник усмено излаже садржај одређене теме на начин и у обиму утврђених студијским програмом.

На почетку школске године наставник у сажетом облику износи студентима: садржај предмета, динамику извођења, методе рада, начин акумулирања поена испуњавањем предиспитних обавеза, начин одржавања испита, начин оцењивања, основну и допунску литературу и друге неопходне информације.

Настава на основним академским студијама се организује у групама од 180 студената, односно у мањим групама, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи.

На дипломским академским студијама настава се организује у групама од 32 студента, односно у мањим групама, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи.

За наставне групе веће од 5 студената, настава се држи пред најмање 5 студената.

За наставне групе мање од 5 студената, води се евиденција о студентима који похађају наставу и настава се изводи.

Ако предавањима присуствује мање од 50% студената, наставници воде евиденцију о присуству часовима (на основу те евиденције, наставник потписом у индексу оверава похађање наставе).

Члан 6.

Вежбе су део наставе на којима се у зависности од предмета: увежбавају и примењују основна знања, разрађују примери из градива изложеног на предавањима, решавају практични или теоријски проблеми, задаци и случајеви из праксе и сл.

За садржај вежби је одговоран наставник - носилац предмета и сарадник, уколико изводи вежбе.

Вежбе могу бити аудиторне и лабораторијске.

На **аудиторним вежбама** се кроз решавање задатака употпуњује материја предвиђена наставним програмом предмета.

На основним академским студијама аудиторне вежбе се обављају у групама од 60, односно у групама мањим од 60 студената, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи, или, уколико је то програмом предмета другачије предвиђено.

На дипломским академским студијама аудиторне вежбе се организују у групама од 16, односно у мањим групама од 16 студената, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи.

Кроз **лабораторијске вежбе** студентима се преносе практична знања на машинама, апаратима и другим уређајима који се налазе у лабораторијама на Факултету. Лабораторијске вежбе могу бити показне, или вежбе са мерењима. Сваки студент је обавезан да уради лабораторијске вежбе, уколико су оне предвиђене програмом одговарајућег предмета, самостално или у групи, а у виду демонстрирања појава и знања о примени лабораторијске опреме.

Лабораторијске вежбе на основним академским студијама се обављају у групама од 20 студената, односно у групама мањим од 20 студената, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи.

Лабораторијске вежбе на дипломским академским студијама се обављају у групама од 8 студената, односно у групама мањим од 8 студената, уколико је број уписаних студената на студијском програму мањи.

Присуство студената вежбама је обавезно, а дозвољена су највише два изостанка по семестру.

Члан 7.

Консултације су облик наставног рада које се по правилу одвијају у индивидуалном контакту наставника и студента. Сврха консултација је да се студентима омогући објашњење појединих, посебно сложених делова обухваћених програмом предмета, пружи помоћ при изради семинарских или других радова и шире информисе студенте о темама из области која је обухваћена програмом предмета.

Члан 8.

Стручна пракса је део наставног процеса током кога студенти стичу практична знања из области која је обухваћена студијским програмом кроз директни контакт и учешће у радном процесу.

Стручну праксу (практичан рад) студент обавља у току осмог семестра основних академских студија обавља у привредној или научно-истраживачкој организацији или установи у обиму од најмање 60 часова.

Практични рад у оквиру стручне праксе представља основу за израду завршног практичног рада студента основних академских студија и ближе је регулисан Правилником о студирању на основним и дипломским академским студијама на Техничком факултету у Бору.

Стручне посете - екскурзије су дефинисане студијским програмом. Организују се ради употпуњавања укупних знања стечених на студијском програму и приближавања струци. Организује их матична катедра, а одобрава продекан за наставу. План стручне екскурзије обавезно садржи: списак студената, начин организовања, начин обезбеђења и заштите студената и начин финансирања.

Стручне посете-екскурзије спроводе се у складу са годишњим програмом рада Факултета.

Традиционална научна и спортска такмичења студената (Технологијада, Рудариијада...) су такмичења студената одређене наставне области. Одлазак на

студентска такмичења одобрава декан на предлог руководиоца одсека. За такмичења у знању организују се припреме. План студентских такмичења обавезно садржи: списак наставних предмета из којих ће се студенти такмичити, списак екипа које ће се такмичити односно списак студената, списак такмичара у спорту, начин организације и начин финансирања.

Члан 9.

Менторски рад је облик активне наставе у коме је наставник - ментор у непосредном контакту са студентом у вези израде завршног рада на основним академским студијама, односно израде дипломског рада на дипломским академским студијама, када студента води и кроз истраживачки студијски рад.

Ментор даје упутства у вези израде и поступка завршног, односно дипломског рада, упућује на литературу, техничке прописе и стандарде.

Ментор је на располагању студенту у давању додатних објашњења, консултација и по другим питањима везаним за израду завршног и дипломског рада.

Менторски рад је заступљен и у раду са студентима који се укључују у научно-истраживачки рад на Факултету и студентима који се припремају за учешће на такмичењима студената у оквиру традиционалних такмичења из члана 8. став 6. овог Правилника или смотри научно-истраживачког рада студената.

Члан 10.

Посебан, необавезни вид менторског рада је континуирани рад са студентима од прве до четврте године основних академских студија. Током првог семестра катедре могу да организују састанак са студентима уписаним на припадајуће студијске програме. На том састанку се из реда наставника са катедре одређују ментори студентима подељеним у мање групе. Задатак ментора је да прате рад студената током основних академских студија, упознају се са проблемима и тешкоћама на које студенти појединачно наилазе за време студирања и помогну у њиховом решавању, анимирају студенте да се укључе у истраживачки рад на катедри, помажу студентима у припреми за традиционална студентска такмичења и друго, чиме укупно омогућавају брже и успешније студирање.

III ЈЕДИНСТВЕНА МЕТОДОЛОГИЈА ДОДЕЛЕ ЕСПБ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Члан 11.

Сваком предмету се одређује одговарајући број ЕСПБ бодова тако да укупно оптерећење студената током године студија износи максимално 1800 сати рада односно 60 ЕСПБ (један бод вреди 30 сати рада).

У зависности од оптерећења студента на предмету (активна настава, семинарски, графички и остали радови, консултације, време за спремање и полагање испита) јединствено се додељује одговарајући број ЕСПБ. Број бодова за сваки предмет датог студијског програма одређује се на заједничком састанку шефова катедри предмета који се реализују на датом студијском програму.

IV САМОСТАЛНИ РАД СТУДЕНТА

Члан 12.

Самостални рад студента остварује се кроз проучавање наставних садржаја са предавања и вежби до нивоа потпуног разумевања материје и то у континуитету а за потребе активног учешћа у настави.

У оквиру самосталног рада студенти користе препоручену и ширу литературу и на основу одслушаних предавања и упуства са вежби врше припрему за израду пројектних задатака, графичких радова, семинарских радова, самосталних задатака, лабораторијских и практичних вежби. Такође у оквиру самосталног рада студенти врше припрему за полагање колоквијума и испита. И полагање колоквијума и испита се може сматрати самосталним радом студента, иако се исти раде под надзором наставника односно сарадника.

V ОБЛИЦИ ПРЕДИСПИТНИХ ОБАВЕЗА

Члан 13.

Рад студента прати се током наставе у континуитету кроз извршавање предиспитних обавеза.

Предиспитне обавезе су дефинисане студијским програмом и чине део процеса савладавања знања из области коју обухвата програм наставног предмета.

Предиспитне обавезе морају бити дефинисане студијским програмом, усаглашене и одобрене најкасније до почетка извођења наставе.

За сваки предмет студијског програма вредноване су предиспитне обавезе у оквиру од 30 до 70 поена.

Члан 14.

Предиспитне обавезе су: редовно похађање часова предавања и вежби, активно учешће у свим облицима наставе, семинарски рад, графички рад, презентација, пројектни задатак и друге обавезе предвиђене програмом наставног предмета. Наведене активности морају представљати целину у оквиру одвијања наставног процеса и њихов карактер мора бити такав да се не могу поновити по завршетку семестра.

Збир поена стечених предиспитним обавезама и полагањем испита је 100 поена.

Карактер и број поена коју носи одређена предиспитна обавеза предлаже наставник, потврђује Веће надлежне катедре, а одобрава Наставно-научно веће Факултета.

Студент испуњава предиспитне обавезе у току семестра у коме је уписао тај наставни предмет.

Редослед испуњавања предиспитних обавеза утврђен је програмом предмета.

Студент који не испуни обавезне предиспитне обавезе у обиму и редоследу како је одређено студијским програмом наредне школске године поново похађа исти или други наставни предмет по избору уколико је тако предвиђено студијским програмом.

Члан 15.

Редовно похађање часова предавања и вежби и активно учешће у свим облицима наставе вреднује се са 0-10 поена за сваки од два поменута облика предиспитних обавеза и прати на начин како то одреди предметни наставник.

Члан 16.

Осим редовног похађања наставе и активног учешћа у настави наставни програм предмета може предвиђати и следеће: семинарски рад, графички рад, презентација и пројектни задатак.

Члан 17.

Семинарски рад је самостапни рад студента на тему из области наставног предмета, ради обраде одабраних делова наставног предмета и ради увођења студената у стручни или научни рад.

Семинарски рад је писмени рад на одабрану тему.

Програмом наставног предмета може бити предвиђен највише један семинарски рад у току једног семестра.

Израда и одбрана семинарског рада вреднује се од 0 - 70 поена.

Тему семинарског рада одобрава наставник на предлог студента.

Члан 18.

Графички рад је облик самосталног рада студента којим студент допуњује и проширује своје знање стечено кроз друге облике наставе.

Програмом наставног предмета може бити предвиђен највише један графички рад у току једног семестра с тим да укупно, у току семестра, студент буде оптерећен са највише два графичка рада.

Израда и одбрана графичког рада вреднује се од 0 - 70 поена.

Члан 19.

Презентација је усмено излагање рада припремљеног на задату тему.

Програмом наставног предмета може бити предвиђена највише једна презентација у току једног семестра.

Презентација се вреднује од 0 - 70 поена.

Члан 20.

Пројектни задатак је посебан рад студента припремљен и одбрањен у складу са специфичним захтевима наставног предмета.

Програмом наставног предмета предвиђено је да ли је пројектни задатак обавезан или факултативан.

Програмом наставног предмета може бити предвиђена највише један пројектни задатак у току једног семестра.

Израђен и одбрањен пројекат вреднује се од 0 - 70 поена.

VI ОБЛИЦИ ПРОВЕРЕ ЗНАЊА

Члан 21.

Рад студената у савлађивању појединог предмета континуирано се прати и вреднује током наставе у оквиру предиспитних обавеза и оцењује на испиту.

Члан 22.

Колоквијум је облик провере стечених знања и вештина у току наставе из заокруженог дела наставног предмета.

Број колоквијума се утврђује студијским програмом за сваки наставни предмет.

Градиво које се испитује на колоквијумима одговара до тада пређеном делу градива, која представља логичку целину наставног градива из наставног предмета.

Наставници су дужни да предлог термина одржавања колоквијума доставе шефу надлежне катедре до 1. новембра за јесењи, односно до 15. марта за пролећни семестар, ради усаглашавања и одобравања. Последњи колоквијум одржава се у време испитног рока.

Број поена који студент остварује полагањем једног колоквијума од 0-70 поена.

Члан 23.

Тест је облик провере знања писменим путем којим се проверава знање студената из наставне целине која је мања од оне обухваћене колоквијумом.

Број поена који студент остварује полагањем једног теста од 0-30 поена.

Члан 24.

Пројекат је интегрални део студијског програма који представља самостални рад студента изражен у ЕСПБ бодовима и оцењује се.

Члан 25.

Испит је поступак регулисан правилима који има за сврху проверу стеченог знања студента из области обухваћене програмом наставног предмета. Испит може бити: усмени, писмени или писмени и усмени. Током испита може се проверавати и практично знање студента.

Испит се организује непосредно по окончању наставе из предмета студијског програма.

Однос поена који се могу остварити испуњењем предиспитних обавеза и поена који се могу остварити полагањем испита утврђено је програмом наставног предмета.

Услови и начин полагања испита ближе је регулисан Правилником о полагању испита на Техничком факултету у Бору.

VII ЗАВРШНИ РАД

Члан 26.

Услови за израду и одбрану завршног рада на основним академским студијама и дипломским академским студијама регулисани су Правилником о студирању на основним и дипломским академским студијама на Техничком факултету у Бору.

Члан 27.

Овај пречишћени текст Правилника ступа на снагу 8 (осам) дана од дана објављивања на огласној табли и сајту Факултета.

Универзитет у Београду
ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ У БОРУ
Број, П/5- 576
Бор, 04.05.2009. године

Председник
Наставно-научног већа
Декан
Проф. др Десимир Марковић

Објављен на огласној табли и сајту Факултета: 04.05.2009. године